

О. В. Бабаєва
асистент кафедри кримінального процесу
Національної юридичної академії України
імені Ярослава Мудрого (м. Харків)

УДК 343.138

ПОВЕРНЕННЯ СУДДЕЮ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ ПРОКУРОРУ ЗІ СТАДІЇ ПОПЕРЕДНЬОГО РОЗГЛЯДУ

В статті вивчаються проблеми, пов'язані з прийняттям суддею в стадії попереднього розгляду рішення про повернення кримінальної справи прокурору в порядку статті 249¹ Кримінально-процесуального кодексу України. Автором досліджуються особливості прийняття такого рішення: підстави та порядок.

В статье изучаются проблемы, связанные с принятием судьей решения в стадии предварительного рассмотрения о возвращении уголовного дела прокурору в порядке статьи 249¹ Уголовно-процессуального кодекса Украины. Автором исследуются особенности принятия такого решения: основания и порядок.

The article deals with the problems associated with the decision of the adjudicator in the stage of preliminary consideration of the return of the criminal case the prosecutor in accordance with Article 249¹ of the Criminal Procedural Code of Ukraine. The author of the study especially for the decision: the grounds and procedures.

Ключові слова: стадія попереднього розгляду кримінальної справи суддею; рішення про повернення кримінальної справи прокурору; суттєві порушення прокурором вимог Кримінально-процесуального кодексу України; повернення кримінальної справи прокурору для усунення суттєвих порушень.

Попередній розгляд кримінальної справи суддею — самостійна стадія кримінального процесу в якій суддя одноособово, з обов'язковою участю прокурора та захисника, коли його участь є обов'язковою, в судовому засіданні вирішує питання про наявність достатніх підстав та відсутність перешкод для призначення справи до судового розгляду. За результатами попереднього розгляду справи суддя своєю постановою приймає одне з таких рішень: про призначення справи до судового розгляду; про зупинення провадження у справі; про повернення справи прокурору; про направлення справи за підсудністю; про закриття справи; та, про повернення справи на додаткове розслідування (ст. 244 Кримінально-процесуального кодексу України — далі КПК).

Виходячи зі своєрідного положення та функціонального призначення цієї стадії в кримінальному процесі, перед нею поставлені такі завдання: перевірка якості досудового слідства з метою встановлення фактичних та юридичних підстав для розгляду кримінальної справи в судовому засіданні; вирішення питань, пов'язаних з підготовкою справи до судового розгляду; а також закриття провадження по кримінальній справі за наявності до того підстав.

Спрямованість діяльності судді в розглядуваній стадії на перевірку дотримання вимог кримінального, кримінально-процесуального та інших законів і підготовка належних умов для розгляду справи в судовому розгляді дають підставу погодитися з

характеристикою стадії як контрольної й, водночас, підготовчої, яка наводиться в роботах С. А. Альперта, М. І. Бажанова, І. М. Гальперіна, С. Ф. Шумиліна, В. С. Зеленецького, В. З. Лукашевича, В. А. Познанського та інших процесуалістів. Як вбачається, рішення прийняті в цій стадії з питань, зазначених у ст. 237 КПК України, мають контрольний перевірючий характер. Разом із тим дії судді з питань, що підлягають вирішенню у зв'язку з підготовкою справи до судового розгляду, встановлених ст. 253 КПК України, мають підготовчий характер.

Слід зазначити, що проблеми прийняття суддею рішень на цьому етапі судочинства досліджувались багатьма вченими за радянських часів (М. І. Бажановим, Ю. М. Грушевим, П. А. Лупінською, Д. І. Перловим, С. Ф. Шумиліним та іншими). Втім інститут повернення справи прокурору є відносно новим порівняно з іншими (існує з 2001 року відповідно до Закону № 2533-III), а тому проблеми, які існують на сучасному етапі хоча і розглядалися вітчизняними науковцями (З. Котиком, В. Луциком, В. Т. Маляренком, О. Р. Михайлишиним), але, все ж таки, залишаються недостатньо вивченими.

У зв'язку з відсутністю чіткої законодавчої регламентації застосування розглядуваного інституту, в теорії та на практиці виникає ряд проблем його тлумачення та застосування. До кола проблем, які потребують дослідження відносяться: встановлення порядку реалізації ст. 249¹ КПК; встановлення переліку підстав для повернення справи прокурору; повноваження прокурора по повернутій йому справі; строки усунення прокурором цих недоліків, тощо.

Хотілося б звернути увагу на те, що інститут повернення справи прокурору існує і в деяких країнах СНД. Втім він по суті є поверненням справи на додаткове слідство. Так, КПК Киргизької Республіки використовує термін “повернення справи прокурору” однак підставою є доповнення прогалин слідства, які неможливо усунути в суді (ст. 244 КПК Киргизької Республіки) [1]. Ст.ст. 303, 323 КПК Республіки Казахстан, також передбачають, що суддя вправі як за клопотанням сторони, так і за власною ініціативою направити справу через прокурора для додаткового розслідування [2].

Цікавим для дослідження є нормативне регулювання цього інституту у КПК Республіки Азербайджан, де передбачено що “суддя закриває кримінальну справу і повертає її прокурору, який здійснював процесуальне керівництво попереднім розслідуванням, якщо виявить грубі порушення, які допущено в ході досудового провадження, без усунення яких неможливо законне вирішення кримінальної справи” (ст. 303.1 КПК Республіки Азербайджан) [3]. До того ж, в законі (на відміну від КПК України) закріплено перелік таких порушень до яких, наприклад відносяться наступні: якщо не затверджено обвинувальний акт; якщо обвинувальний акт або протокол за результатами спрощеного досудового провадження не відповідають вимогам закону (ст.ст. 303.3.5, 303.3.6 КПК Республіки Азербайджан) [3].

Інститут повернення справи прокурору в Російській Федерації також є механізмом усунення недоліків органів досудового слідства, до того ж при відсутності повернення справи на додаткове розслідування. Суддя за власною ініціативою або за клопотанням сторін має право повернути справу прокурору, якщо: обвинувальний висновок (акт) складено з порушенням вимог КПК; обвинувальний висновок (акт) не було вручено обвинуваченому; є підстави для об'єднання кримінальних справ; не було роз'яснено прав обвинуваченому під час його ознайомлення з матеріалами справи (ст. 237 КПК РФ) [4].

Як вже зазначалося, КПК РФ не містить інституту повернення справи на додаткове слідство, а тому існування повернення справи прокурору викликає дискусії як серед російських, так і серед українських науковців. Так, одні вчені вбачають в ньому аналог інституту повернення справи для провадження додаткового слідства [5, с. 126; 6, с. 8; 7, с. 229], інші вважають, що цей новий механізм, який слугує метою усунення лише формальних порушень кримінально-процесуального закону, які допущено на досудовій стадії провадження по справі [8, с. 31]. Деякі вчені взагалі виступають за необхідність поновлення у КПК РФ інституту повернення справи на додаткове слідство [9, с. 47–

49].

Відповідно до ст. 121 Конституції України та ст. 5 Закону України “Про прокуратуру”, нагляд за додержанням законів органами, що провадять дізнання та досудове слідство, є однією з функцій прокуратури. Для вирішення цих завдань КПК надає прокурору досить широке коло відповідних наглядових повноважень. Одними з них є перевірка прокурором справи, яка надійшла з обвинувальним висновком, та рішення, які він приймає в результаті (ст.ст. 228, 229 КПК).

Так, одержавши від слідчого справу з обвинувальним висновком, прокурор зобов’язаний перевірити повноту, об’єктивність та законність проведеного слідства і притягнення до відповідальності відповідних осіб, а також обставини, передбачені ст. 228 КПК. В результаті такої перевірки прокурор може прийняти одне з наступних рішень: затвердити обвинувальний висновок чи скласти новий і направити справу до суду; повернути справу органу дізнання або слідчому зі своїми письмовими вказівками для провадження додаткового слідства; закрити справу, склавши про це відповідну постанову; змінити обвинувачення, якщо ця зміна не тягне за собою застосування статті кримінального закону з більш тяжкою санкцією і не пов’язана з істотною зміною обвинувачення за фактичними обставинами, та направити справу до суду (ст. 229 КПК).

Слід зазначити, що кримінальна справа зі стадії попереднього розгляду може бути повернута прокурору по-перше, в порядку ч. 4 ст. 232 КПК на лист відповідного прокурора, і, по-друге, постановою судді в порядку ст. 249¹ КПК. Необхідно враховувати, що в порядку ст. 249¹ КПК прокурору може бути повернена як справи з обвинувальним висновком, так і справи з постановою прокурора, або слідчого, погодженою з прокурором про вирішення питання про звільнення від кримінальної відповідальності. Повернення суддею справи прокурору (як і повернення справи на додаткове слідство) є контрольним механізмом суду за діяльністю органів досудового слідства. Отже, розглянемо детальніше.

Кримінально-процесуальний закон надає право прокурору відкликати кримінальну справу із суду в якому знаходиться справа до проведення судового засідання. Так, відповідно до ч. 4 ст. 232 КПК, Генеральний прокурор України, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міста Києва і прирівняні до них прокурори, їх заступники, районні, міські та прирівняні до них прокурори мають право відкликати із суду кримінальну справу, по якій попередній розгляд ще не відбувся. Відповідно до роз’яснень Пленуму Верховного Суду України в п. 11 абз. 10 Постанови № 6 “Про практику застосування кримінально-процесуального законодавства при попередньому розгляді кримінальних справ у судах першої інстанції” від 30.05.2008 р. суддя повинен на відповідний запит, поданий до початку попереднього розгляду, повернути справу прокурору листом [10].

Нажаль, законом не передбачено чи повинен прокурор в такому запиті вказувати підстави відклику справи, строки, на який справа відкликається тощо. Вбачається, що робити це прокурор повинен обов’язково, а повторне скерування справи до суду повинно бути в межах строків призначення справи до попереднього розгляду.

Цікавим є зауваження В. Т. Маляренка, що “в абсолютній більшості випадків, як свідчить судова практика, прокурор відкликає справу після того, як суддя її вивчить, виявить певні огріхи і попередить про це прокурора. ... Повернення справи прокурору постановою судді за результатами її попереднього розгляду відбувається тоді, коли прокурор не бажає звернутися до суду з листом про її повернення, тобто не погоджується з думкою судді, або тоді, коли суддя поводить неупереджено та об’єктивно, тобто попередньо не обговорює проблем справи з прокурором і діє відповідно до внутрішнього переконання та закону” [6, с. 8].

Також суддя може повернути справу прокурору після проведення попереднього розгляду, відповідно до ст. 249¹ КПК. Підставою для повернення справи прокурору з попереднього розгляду є встановлення суттєвих порушень ним вимог ст.ст. 228–232 КПК для їх усунення. Постанова оскарженню не підлягає, на неї може бути внесено подання прокурором.

Необхідно звернути увагу на деякі питання, які тут постають. Першим питанням,

зрозуміло, які саме порушення вимог ст.ст. 228–232 КПК є суттєвими та можуть стати підставою для застосування ст. 249¹ КПК?

З огляду на вимоги ст. 228 КПК, зазначимо:

1) що за відсутністю події злочину та в діянні особи складу злочину (п.п. 1 і 2) — суддя не повертає справу прокурору, а виносить постанову про закриття кримінальної справи відповідно до ст. 248 КПК;

2) якщо не було додержано під час провадження дізнання і досудового слідства вимог КПК про забезпечення права підозрюваного та обвинуваченого на захист (п. 2¹) — суддя повертає справу на додаткове слідство відповідно до ст. 246 КПК та роз'яснень в п. 3 постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 11.02.2005 р. “Про практику застосування судами України законодавства, яке регулює повернення кримінальних справ на додаткове розслідування” [11];

3) якщо в справі є обставини, що тягнуть за собою закриття справи згідно зі ст. 213 КПК (п. 3) — при наявності підстав, зазначених у ст. 6 КПК суддя закриває справу відповідно до ст. 248 КПК, а оцінювати підстави для закриття справи за недоведеністю участі обвинуваченого у вчиненні злочину (п. 2 ст. 213 КПК) — в цій стадії процесу суддя не може;

4) якщо обвинувачення пред'явлене не по всіх установлених злочинних діях обвинуваченого (п. 4) — суддя не може повернути справу прокурору, керуючись ст.ст. 275 та 276 КПК, а також роз'ясненнями в п. 2, абз. 2 постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 11.02.2005 р. “Про практику застосування судами України законодавства, яке регулює повернення кримінальних справ на додаткове розслідування” [11];

5) якщо до кримінальної відповідальності притягнуті не всі особи, що викриті у вчиненні злочину (п. 5) — суддя тільки за клопотанням сторін (ч. 2 ст. 237 КПК) може повернути справу на додаткове слідство відповідно до ст. 246 КПК, а також роз'ясненнями в п. 2 абз. 2 постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 11.02.2005 р. “Про практику застосування судами України законодавства, яке регулює повернення кримінальних справ на додаткове розслідування” [11];

6) якщо дії обвинуваченого неправильно кваліфіковано за статтями кримінального закону (п. 6) — суддя не може повернути її прокурору, керуючись ч. 3 ст. 253 та ст. 285 КПК;

7) якщо запобіжний захід обрано не правильно (п. 8) — суддя вирішує це питання відповідно до п. 4 ст. 237 КПК, що не є підставою для повернення справи прокурору;

8) якщо не виявлено причини та умови, які сприяли вчиненню злочину (п. 10) суддя не може повернути справу а ні прокурору, а ні на додаткове слідство, тому що підставою буде неповнота досудового слідства — відповідно до п. 6 постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 11.02.2005 р. “Про практику застосування судами України законодавства, яке регулює повернення кримінальних справ на додаткове розслідування” [11];

Що ж стосується порушень прокурором вимог ст. 229 КПК, то зрозуміло, що суддя не може реагувати на рішення, які прийняв прокурор по справі, яка до нього надійшла (наприклад, затвердивши обвинувальний висновок, або склавши новий; заклавши справу (ч. 1 ст. 229, і ст. 230 КПК); направлення прокурором справи до суду (ст. 232 КПК)) шляхом повернення йому кримінальної справи. Також, відповідно до зміни списку осіб, які підлягають виклику в судові засідання, тому що відповідно до п. 5 ст. 253 КПК, суддя вирішує це питання у зв'язку із підготовкою справи до судового розгляду.

Таким чином, повернення суддею справи прокурору обмежено тільки порушенням ним п. 7 ст. 228 КПК — якщо не додержано вимог при складанні обвинувального висновку, а також коли не вжито заходів до забезпечення відшкодування збитків, заподіяних злочином та можливої конфіскації майна. Такий висновок, можна зробити аналізуючи й постанову № 6 від 30.05.2008 р. Пленуму Верховного суду України “Про практику застосування кримінально-процесуального законодавства при

попередньому розгляді кримінальних справ у судах першої інстанції”, в якій в п. 11 роз’яснюється, що суттєвими порушеннями прокурором вимог ст.ст. 228–232 КПК, є порушення при складанні обвинувального висновку, правильність якого повинен перевірити прокурор [10]. А саме, такі порушення вимог ст.ст. 223, 224 КПК, які виключають здійснення обвинуваченим свого захисту і можливість прийняття судом законного рішення у справі з урахуванням такого обвинувального висновку. Зокрема, як зазначається в Постанові, такі порушення, мають місце у випадках: коли в обвинувальному висновку містяться положення, які суперечать одне одному; обвинувачення, викладене в обвинувальному висновку, є неконкретним або не збігається з обвинуваченням, викладеним у постанові про притягнення особи як обвинуваченого; коли обвинувальний висновок містить недопустиму натуралізацію опису злочину, зокрема статевого; коли обвинувальний висновок не підписаний слідчим; коли в обвинувальному висновку відсутні дані про місце перебування обвинувачених, дані про потерпілого, якщо той встановлений по справі; коли в обвинувальному висновку не зазначені докази, що зібрано у справі, і доводи, висунуті кожним з обвинувачених на свій захист, з результатами їх перевірки; коли до обвинувального висновку не долучені передбачені законом додатки коли в обвинувальному висновку немає посилань на аркуші справи; коли обвинувальний висновок не затверджено або затверджено не тим прокурором, якому надане таке право, тощо. Також суттєвими визнаються такі порушення: направлення справи до суду за наявності невирішених письмових вказівок прокурора органів дізнання або слідчому про проведення додаткового розслідування, крім випадків, коли виконати зазначені у вказівках процесуальні дії неможливо; складання нового обвинувального висновку, який не відповідає вимогам ст.ст. 223, 224 КПК; не вирішення скарг учасників процесу на дії слідчого.

Те ж саме стосується і зміни прокурором обвинувачення відповідно до ст. 231 КПК. Суддя може повернути справу прокурору не у зв’язку з фактом зміни ним обвинувачення, а на підставі того, що зміна постановою обвинувального висновку з істотною зміною обвинувачення за фактичними обставинами чи із застосуванням статті кримінального закону з більш суворою санкцією було здійснено без повернення справи слідчому для додаткового розслідування і пред’явлення нового обвинувачення.

З урахуванням наведеного, не можемо погодитися з думкою про те, що “будь-яке порушення норм КПК України з боку дізнавача та слідчого, яке залишилося без належного реагування з боку прокурора, може стати підставою для застосування судом ст. 249¹ КПК України” [12, с. 4].

Виходячи зі змісту ст. 249¹ КПК, повернення справи прокурору для усунення виявлених порушень може мати місце як за клопотанням сторін, так і за ініціативою судді. Втім, аналіз судової практики застосування норм інституту повернення справи прокурору, вказує на важливість закріплення в законі строку, по закінченні якого прокурор повинен повернути справу до суду.

Також, у деяких вчених виникає питання, чи необхідно при поверненні справи прокурору з’ясовувати всі питання, в порядку ст. 237 КПК [13, с. 53]? Дійсно, адже при поверненні справи від прокурора до суду, суддя знов призначає та проводить її попередній розгляд. Втім, ті ж самі вчені відповідають, що з метою перевірки ще “... якихось недоліків по справі” таке з’ясування необхідне [13, с. 53].

У літературі деякими вченими висловлювалася думка стосовно того, що отримавши справу в порядку ст. 249¹ КПК, ніщо не перешкоджає прокурору повернути її слідчому для проведення додаткових слідчих дій [6, с. 8; 7, с. 229]. Як зазначається в постанові № 6 Пленуму Верховного суду України від 30.05.2008 року “Про практику застосування кримінально-процесуального законодавства при попередньому розгляді кримінальних справ у судах першої інстанції” в п. 11 абз. 9: “... суддя не вправі зі стадії попереднього розгляду повернути справу прокурору на підставі статті 229¹ КПК для проведення додаткових слідчих дій” [10]. Таким чином, і прокурор не може, отримавши справу, передати її слідчому для проведення слідчих дій. А тому, не можемо погодитися із думкою тих вчених, які вважають, що “повернення справи прокурору —

це фактично завуальована форма повернення справи на додаткове розслідування” [6, с. 8; 7, с. 229].

Інша ситуація склалася в РФ, в своїй постанові від 08.12.2003 р № 18–П Конституційний Суд РФ визнав таким, яке виключає ефективне поновлення порушених прав учасників та не відповідає Конституції РФ положення ч. 4 ст. 237 КПК РФ, яка не дозволяє провадити слідчі та інші процесуальні дії, необхідні для усунення виявлених порушень. Таким чином, дійшовши висновку, що суд 1-ї інстанції вправі направляти кримінальну справу прокурору для виправлення суттєвих порушень законодавства, якщо це не пов’язано з усуненням неповноти попереднього слідства [14].

Як вже зазначалося, зі стадії попереднього розгляду суддею може бути повернута справа з постановою прокурора, або слідчого, погодженою з прокурором, про вирішення питання про звільнення від кримінальної відповідальності.

Відповідно до ст. 232¹ КПК, одержавши від слідчого кримінальну справу, що надійшла в порядку, передбаченому статтями 7, 7¹, 7², 7³, 8, 9, 10 і 11¹ КПК, прокурор перевіряє повноту проведеного розслідування, законність постанови і приймає одне з таких рішень:

- 1) дає письмову згоду з постановою слідчого і направляє справу до суду;
- 2) скасовує постанову слідчого і повертає йому справу з письмовими вказівками;
- 3) змінює постанову слідчого або виносить нову постанову.

У випадку незгоди судді з постановою прокурора, або слідчого, погодженою з прокурором, про можливість закриття справи щодо обвинуваченого з підстав, зазначених у ст. 248 КПК суддя може або направити її на додаткове розслідування, або повернути справу прокурору на підставі ст. 249¹ КПК. Причому підстави для прийняття цих рішень відрізняються. Так в п. 10 абз. 5 постанови № 6 Пленуму Верховного суду України “Про практику застосування кримінально-процесуального законодавства при попередньому розгляді кримінальних справ у судах першої інстанції” від 30.05.2008 р., зазначається, що коли у справі допущено істотні порушення кримінально-процесуального закону чи не виконано обов’язкові при проведенні досудового слідства дії, які мають значення для прийняття рішення по суті справи суддя вправі повернути її на додаткове розслідування, а якщо прокурор не дотримав вимог закону щодо перевірки наявності підстав для закриття справи — повернути її прокурору в порядку ст. 249¹ КПК [10].

Таким чином, як вірно зазначено, повернення справи прокурору “представляє собою процесуальний акт, який виносить суддя, що містить в собі вказівку про усунення перепон для розгляду кримінальної справи” [15, с. 45].

Враховуючи викладене, вбачається, що в ст. 249¹ КПК обов’язково повинно бути закріплено перелік підстав для повернення справи прокурору та вимоги до змісту цієї постанови судді (перелік порушень, які необхідно усунути, строки, тощо). Це сприятиме винесенню суддею законного та обґрунтованого рішення в стадії попереднього розгляду справи.

Список використаних джерел

1. Научно-практический комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Кыргызской Республики [Текст]. — Бишкек, 2004. — 681 с.
2. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Казахстан [Текст] : [учебн.-практ. пособ.]. — Алматы : Норма-К, 2002. — 248 с.
3. Уголовно-процессуальный кодекс Азербайджанской Республики. — Баку : Юр. лит-ра, 2001. — 568 с.
4. Комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Российской Федерации (постатейный) [Текст] / Л. Н. Башкатов, М. В. Боровский, Г. Н. Ветрова [и др.] ; отв. ред. И. Л. Петрухин, И. Б. Михайловская. — [7-е изд., перераб. и доп.]. — М. : Проспект, 2010. — 896 с.
5. Волколуп, О. В. Система уголовного судопроизводства и проблемы ее совершенствования [Текст] : [монограф.] / О. В. Волколуп. — СПб. : Юридический центр Пресс, 2003. — 265 с.
6. *Малыренко, В. Т.* Щодо повернення судом кримінальної справи на додаткове розслідування та прокурору [Текст] / В. Т. Малыренко // Вісник Верховного Суду України. — 2004. — № 6 (46). — С. 2–13.
7. *Михайлишин, О. Р.* Виявлення й усунення слідчих помилок при попередньому розгляді кримінальної справи [Текст] / О. Р. Михайлишин // Університетські наукові записки. — 2007. —

- № 1 (21). — С. 224–231.
8. Александров, А. Возвращение уголовного дела прокурору [Текст] / А. Александров, С. Белов // Законность. — 2004. — № 12. — С. 31–32.
9. Петуховский, А. Восстановит институт возвращения уголовного дела на дополнительное расследование [Текст] / А. Петуховский // Российская юстиция. — 2004. — № 2. — С. 47–49.
10. Про практику застосування кримінально-процесуального законодавства при попередньому розгляді кримінальних справ у судах першої інстанції : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.2008 р. № 6 [Текст] // Вісник Верховного Суду України. — 2008. — № 6. — С. 10–14.
11. Про практику застосування судами України законодавства, яке регулює повернення кримінальних справ на додаткове розслідування : постанова Пленуму Верховного Суду України від 11.02.2005 р. № 2 [Текст] // Вісник Верховного Суду України. — 2005. — № 3. — С. 17–21.
12. Лишніков, С. М. Щодо процесуальних підстав повернення кримінальної справи прокурору для усунення виявлених порушень в стадії попереднього розгляду [Електронний ресурс] / С. М. Лишніков, Є. М. Войтович. — Режим доступу : <http://www.norma-ltd.com.ua/publications/articles/article002.html>.
13. Баглай, І. П. Настільна книга судді при розгляді кримінальних справ: науково-практичний коментар [Текст] / І. П. Баглай, І. Г. Богатирьов. — Х. : Харків юридичний, 2009. — 636 с.
14. Постановление Конституционного Суда РФ от 08.12.2003 г. № 18-П «По делу о проверке законности положений статей 125, 219, 227, 229, 236, 237, 239, 246, 254, 271, 378, 405 и 408, а также глав 35 и 39 УПК РФ» [Электронный ресурс]. — Режим доступа : www.ksrf.ru/Decision/Pages/default.aspx.
15. Ежова, Е. В. Институт возвращения уголовного дела прокурору [Текст] / Е. В. Ежова. — М. : Юрлитинформ, 2007. — 200 с.

*Рекомендовано до друку кафедрою кримінального процесу
Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого
(протокол № 12 від 17 червня 2010 року)*

Надійшла до редакції 25.08.2010

